

VIDENSOPSAMLING: AFSÆTNING AF ØKOLOGISKE PRODUKTER FRA DE DANSKE NATIONALPARKER

STØTTET AF

Fonden for **økologisk landbrug**

Projektet har undersøgt den eksisterende produktion samt grundlaget for et samarbejde mellem økologiske landmænd/fødevarereproducenter og nationalparkerne omkring lokal afsætning af økologiske produkter fra nationalparkerne.

Formålet er at skabe nationalparkkoncept til fremme af afsætningen af lokale, økologiske produkter fra de danske nationalparker.

Undersøgelse af det eksisterende produktionsgrundlag i nationalparkerne

Som et led i vidensopsamlingen har projektet undersøgt den eksisterende produktion i nationalparkerne – både afgrøde- og husdyrproduktion indenfor både konventionel og økologisk produktion.

Formålet med undersøgelsen var at få et overblik over totalgrundlaget for produktion af fødevarer i nationalparkerne og finde ud af, hvem producenterne er, og hvilken produktionsform de har, så projektet derefter har kunnet vurdere, hvad der er muligt indenfor et nationalparkkoncept. F.eks. har undersøgelsen vist, at langt størstedelen af kornproduktionen i Nationalpark Thy er foderproduktion og ikke melproduktion, ligesom det har vist sig, at der er grundlag for frugtplantager i Nationalpark Mols Bjerger. Undersøgelsen giver dermed et indblik i, hvilke produkter og produktionsformer der er mulige at bygge videre på indenfor de forskellige nationalparker.

Betingelsen for at være med i nationalparkkonceptet er, at producenten har jord indenfor nationalparken. Selve ejendommen behøver dog ikke at ligge i nationalparken, så længe den jord, som nationalpark-produktionen kommer af – f.eks. i form af afgrødeproduktion eller

afgræsning af områderne – gør.

Nedenfor ses resultaterne over de undersøgelser, der er foretaget, i oversigtsform.

Afgrødeproduktion

Oversigt over det samlede areal for de fire nationalparker

Oversigt over det samlede areal for de fire nationalparker fordelt på, om produktionen er økologisk eller konventionel

Oversigt over de forskellige afgrøder i de fire nationalparker

Oversigt over det samlede areal af forskellige afgrøder på tværs af de fire nationalparker

Oversigt over arealet af forskellige afgrøder fordelt på nationalparker

Oversigt over arealet af forskellige afgrøder fordelt på nationalparker, og om produktionen er økologisk eller konventionel

Husdyrproduktion

Oversigt over husdyrproducenter fordelt på nationalparker

Producenter, forarbejdningsvirksomheder, lokale aftager og andre interessenter

Der er ligeledes udarbejdet en oversigt over mulige producenter, forarbejdningsvirksomheder og lokale aftagere i nationalparkerne samt andre interessenter. Se oversigten [her](#).

Cases: Nationalparkernes fokus og rentable produktioner

I et forsøg på at afdække, hvilke produktionsformer og produkter der vil passe ind i nationalparkkoncept, har projektet undersøgt to cases, hvor afsætningen af lokale, økologiske produkter er koblet til en konkret nationalpark og dermed fortællingen om et nationalpark-produkt.

De to cases er:

Ole Andresen: Studeproduktion med direkte afsætning til restauranter. Placering: Nationalpark Vadehavet

Carsten Bech Jensen. Ammekøer samt korn- og foderproduktion. Placering: Nationalpark Mols Bjerge

I afdækningen af, hvad der kan lade sig gøre indenfor et nationalparkkoncept, stod det klart, at nationalparkerne primært er interesserede i kødproduktion, da køerne kan afgræsse områderne. Nationalparkerne har en interesse i at få afgræsset områderne, da fuglestanden primært søger mod afgræssede områder i nationalparkerne, så for at holde på fuglene i nationalparkerne, ønsker nationalparkerne en afgræsning af områderne og er derfor meget interesserede i at tiltrække flere kødproducenter til.

Projektet har derfor fokuseret på løsningsmodeller til nationalparkkonceptet, som kan imødekomme denne interesse for kødproduktion, men med et fokus på, at løsningen, det vil sige produktionen, skal være en økonomisk rentabel forretning for landmændene/producenterne. Derfor har projektet ud fra forskellige kalkuler og business cases beregnet, hvilke producenter denne løsning er rentabel for og hvordan.

Ud fra disse beregninger har projektet fundet, at tre produktionsformer, der imødekommer

nationalparkernes ønsker, kan være økonomisk rentable for producenterne. Det drejer sig om ammekøer (som casen med Carsten Bech Jensen er et eksempel på), studeproduktion (som casen med Ole Andresen er et eksempel på) samt økologisk kalveproduktion, som det ikke har været muligt at finde et konkret, økonomisk rentabelt eksempel på, men som projektet vurderer, kan være økonomisk rentabelt med afsætning indenfor en nationalparkkoncept i kraft af den merpris, som sammensætningen af økologisk produktion og historiefortællingen fra et nationalparkkoncept vil kunne bidrage til. Det mangler fortsat at blive afklaret, om Nationalpark Thy, som er nationalparken, dette eksempel tager udgangspunkt i og er beregnet på baggrund af, er enig i denne rentabilitetsvurdering.

Læs mere om de tre produktionsformer i nationalparkkonceptet i [dette notat](#).

Læs også mere om grundlaget for nationalparkkonceptet samt styrker og svagheder ved kødproduktion i nationalparkerne i [denne præsentation](#).

Historiefortælling, afsætning og barrierer

Nationalparkerne omfatter nogle af Danmarks mest enestående og værdifulde naturområder og landskaber og har et klart fokus på natur og miljø, ligesom de alle er aktive medspillere i den lokale kultur- og erhvervsudvikling. Nationalparkerne er oplevelsesdestinationer, der repræsenterer og formidler "den vilde natur". Dermed er det helt oplagt, at økologiske landmænd og fødevarerproducenter i og omkring de danske nationalparker udnytter den historiefortælling, som nationalparkerne kan byde ind med og bruger den til lokal afsætning. Formålet med at skabe et nationalparkkoncept, som lokale, økologiske landmænd og fødevarerproducenter kan afsætte deres produkter under, er derfor at viderebringe den historiefortælling, der allerede findes omkring nationalparkerne, til produkterne og på den måde sikre producenterne en merpris for deres varer.

Med baggrund i de undersøgelser, der er foretaget i projektet, lægges der op til direkte afsætning – både landsdækkende og regionalt, og derfor ikke kun lokalt. Det er tanken, at afsætningen via nationalparkkonceptet formidles som en pakke med et nationalparkmærke, der kan anvendes på produkterne.

I projektet har firmaet Tamaco bidraget med viden omkring distribution og afsætningskanaler. Direktør i Tamaco Holding A/S, Karsten Deibjerg Kristensen, har over 20 års erfaring med afsætning af kødproduktion som tidligere direktør i Friland A/S.

I forhold til barrierer fandt projektet, at kødproduktion i nationalparkerne kan være svært at kombinere med økologisk produktion, fordi det kan være svært at overholde de økologiske regler omkring udgående dyr. I flere af områderne i nationalparkerne er det umuligt at have afgræssende dyr gående i vådperioder, da dyrene vil ødelægge områderne, eller fordi områderne er for våde til, at dyrene kan færdes der.